

С. Р. Червона,
студентка V курсу 6 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ АРЕШТУ

Зниження рівня злочинності є одним із основних напрямків діяльності держави, який реалізується через впровадження нових ефективних видів покарань, що застосовуються до осіб, які вчиняють суспільно небезпечні діяння. Сьогодні одним із таких заходів примусу є арешт, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає у передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Незважаючи на те, що відбування покарання у виді арешту є предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців, зокрема К. А. Автухова, О. В. Кравченка, Ю. А. Пономаренка, Ю. В. Шинкарьова, комплексного підходу до вирішення проблем, пов'язаних цим видом покарання, не існує, розглядаються тільки окремі аспекти, тому дана тема досі залишається актуальною.

Частина 1 ст. 60 Кримінального кодексу України (далі – КК України) встановлює, що покарання у виді арешту полягає у триманні засудженого в умовах ізоляції і встановлюється на строк від одного до шести місяців [1].

Правова природа арешту має низку специфічних ознак, які дозволяють відмежувати його від позбавлення волі та виділити в окремий вид покарання, а саме:

- різне коло осіб, до яких повинен застосовуватися арешт та позбавлення волі;
- арешт та позбавлення волі передбачені за злочини різної тяжкості;
- різні установи відбування означених покарань та різний режим [2].

Відбування арешту, насамперед, пов'язано з обмеженням свободи вибору місця проживання й перебування, пересування й визначення власного способу життя, тому основним елементом змісту арешту слід вважати саме ізоляцію, що має як фізичний, так і моральний прояв. Така ізоляція, яку зазнають засуджені до арешту, є суворішою порівняно з тією, якій піддаються засуджені до позбавлення волі, навіть у порівнянні з тими, які тримаються в приміщеннях камерного типу колоній максимального рівня безпеки. Це дає підставу зробити висновок, що за вітчизняним законодавством серед усіх засуджених саме засуджені до арешту є найбільш

ізолюваними [3, с. 256–257].

Згідно з ч. 1 ст. 50 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) особи, засуджені до арешту, відбувають покарання, як правило, за місцем засудження в арештних домах, а військовослужбовці – на гауптвахтах [5]. Відповідно до п.1 розділу 28 Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань (далі – Правила ВРУВП) особи, засуджені до арешту, до створення арештних домів відбувають покарання у виправних колоніях (крім виправних колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання) та СІЗО [6].

У зв'язку із складним політичним та економічним становищем у країні існують досить серйозні проблеми із відбуванням даного виду покарання. Це пояснюється тим, що в Україні ще від прийняття КК України не було побудовано жодного окремого арештного дому. Відбування покарання у виді арешту провадилось у слідчих ізоляторах (СІЗО) або в дільницях слідчих ізоляторів на території виправних колоній, що, на думку Ю. В. Шинкарьова, є протизаконним [2]. Відповідно до положень ст. 11 КВК України СІЗО належать до установ виконання покарань у випадках, передбачених цим Кодексом. Саме щодо тримання деяких категорій засуджених СІЗО виконує функції установи відбування покарання (далі – УПВ): 1) засуджені до позбавлення волі, залишені в СІЗО для роботи з господарського обслуговування; 2) особи, засуджені до позбавлення волі, вироки щодо яких набрали законної сили і які підлягають відправленню до УВП, та ін.

Оскільки відбування покарання у виді арешту як випадок, за якого СІЗО вважається УВП, передбачається Правилами ВРУВП, а не КВК України, то це суперечить ст. 11 КВК України.

Зазначимо, що відповідно до відомчого наказу «Про створення арештних домів на територіях установ виконання покарання» від 29.06.2010 р. № 216 арештні доми почали функціонувати при виправних колоніях у Вінницькій, Житомирській, Харківській та інших областях. Створення окремих арештних домів є необхідним для розвантаження СІЗО та для покращення умов тримання як осіб, узятих під варту, так і осіб, засуджених до покарання у виді арешту.

Ідея покарання у виді арешту вбачається досить перспективною, розширивши практику її застосування, можна зменшити рівень криміналізації суспільства. Зрозуміло, що самого факту існування такого виду покарання замало для протидії злочинності, важливо, щоб закладені в ньому обмеження реалізовувалися при його виконанні.

Арешт розглядається як покарання, що має, так би мовити, налякати засудженого, показати, які умови його чекають у разі вчинення наступного

злочину і засудження до тривалого строку покарання. Короткостроковість арешту має компенсуватися за рахунок суворих умов утримання засуджених, повного дотримання ними всіх режимних вимог, що можливо не лише шляхом безпосереднього примусу, а й встановлення суворої відповідальності за порушення вимог режиму. І, як свідчать проведені раніше соціологічні дослідження, такі засуджені доволі рідко вчиняють злочини [4, с. 23].

Проте останніми роками на практиці спостерігаються непоодинокі випадки призначення арешту особам, на яких такий вид примусу не має належного впливу. Зокрема, це можна простежити при застосуванні арешту до осіб, які раніше відбували подібне покарання або покарання у виді обмеження чи позбавлення волі на певний строк. Так, у санкції ст. 395 КК України «Порушення правил адміністративного нагляду» закріплено безальтернативний вид покарання за цей злочин – арешт.

Зважаючи на вищесказане, можна зробити висновок, що мета покарання арештом не буде досягнута при застосуванні його до осіб, які мають значний кримінальний досвід, а його призначення буде неефективним і недоцільним, тому пропонуємо розширити санкцію ст. 395 КК України ще одним покаранням у виді позбавлення волі.

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
2. Шинкарьов Ю. В. Арешт як вид кримінального покарання та особливості правового регулювання його виконання та відбування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю. В. Шинкарьов. – Львів, 2007. – 21 с.
3. Автухов К. А. Основні теоретичні та прикладні проблеми виконання покарання у виді арешту / К. А. Автухов // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1. – С. 256–260. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_40
4. Автухов К. А. Виконання покарання у виді арешту: сучасні проблеми організації та правового регулювання : монографія / К. А. Автухов. – Харків : Право, 2013. – 200 с.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3. – Ст. 21.
6. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2014 р. № 2186/5 // Відомості Верховної Ради України.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.